

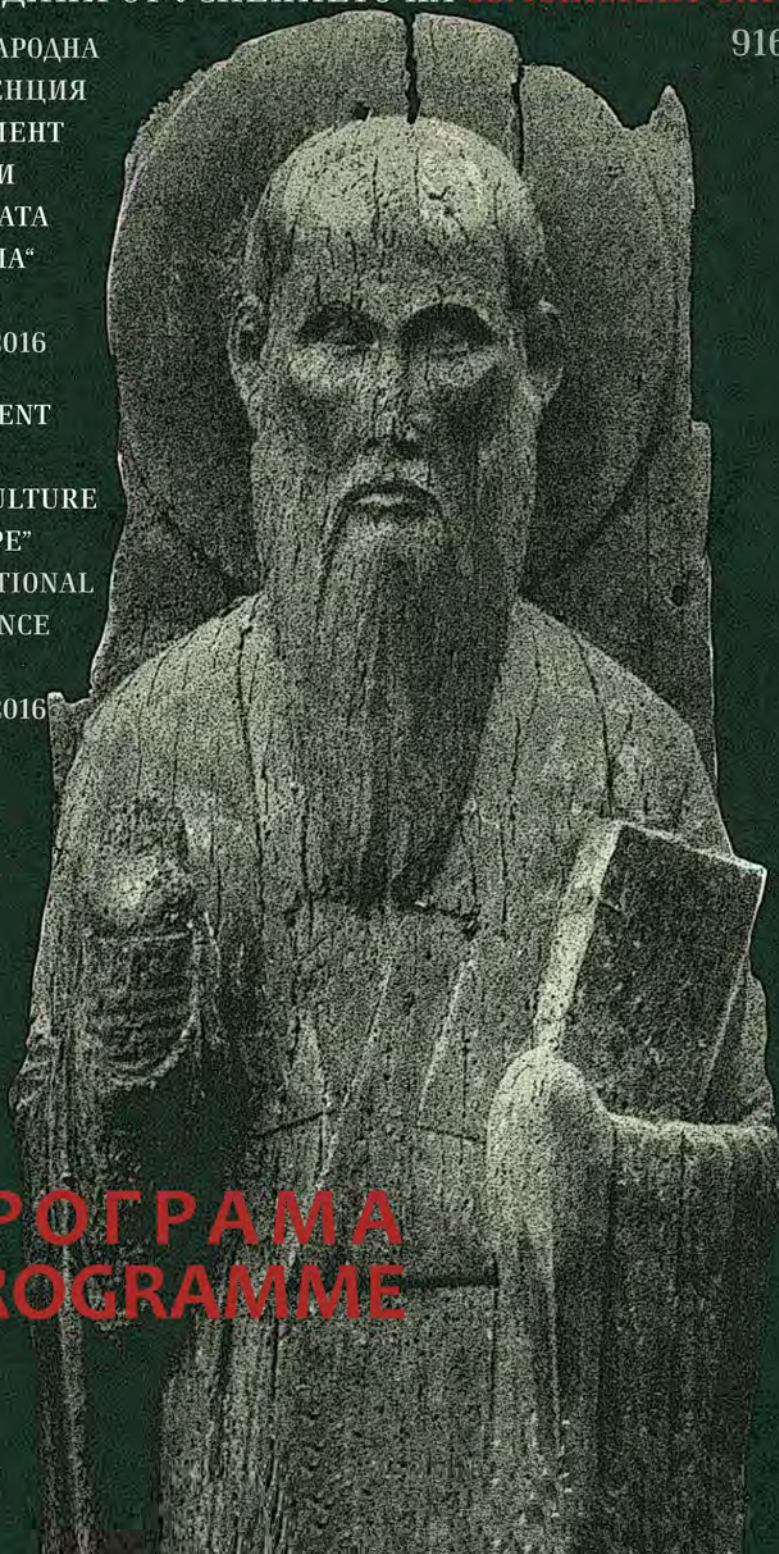
1100 ГОДИНИ ОТ УСПЕНИЕТО НА **СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ**

916 – 2016

МЕЖДУНАРОДНА
КОНФЕРЕНЦИЯ
„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ
В КУЛТУРАТА
НА ЕВРОПА“
СОФИЯ,
25–27. 11. 2016

“ST. CLEMENT
OF OHRID
IN THE CULTURE
OF EUROPE”
INTERNATIONAL
CONFERENCE
SOFIA,
25–27. 11. 2016

**ПРОГРАМА
PROGRAMME**

Графичен дизайн **Анита Борисова** / Graphic design by **Anita Borisova**
Коректор **Милена Евтимова** / Proofreading by **Milena Evtimova**
Дизайн на корицата **Кирил Гогов** / Art design cover **Kiril Gogov**

Национален организационен комитет:

Негово Светейшество Неофит, Патриарх Български и Софийски митрополит
Акад. Стефан Воденичаров, председател на Българската академия на науките
(съпредседател)

Проф. д-р Анастас Герджиков, ректор на Софийския университет
„Св. Климент Охридски“ (съпредседател)

Йорданка Фангъкова, кмет на София

Мария Донска, главен секретар на Националната комисия за ЮНЕСКО

Снежана Тодорова, председател на Съюза на българските журналисти

Мария Китанова, председател на Националния комитет на славистите
в България

Чл.-кор. Светлана Кујумджиева, председател на Научния комитет

The National Organising Committee:

His Holiness Neophyt, Patriarch of Bulgaria

Stefan Vodenicharov, President of the Bulgarian Academy of Sciences (co-chair)

Anastas Gerdzhikov, Rector of the St. Kliment Ohridski University of Sofia (co-chair)

Yordanka Fandakova, Mayor of Sofia

Maria Donska, Secretary general of the National Commission for UNESCO

Snezhana Todorova, President of the Bulgarian Journalists Union

Maria Kitanova, Bulgarian National Committee of Slavic Studies

Svetlana Kujumdzieva, Chair of the Scientific Committee

С подкрепата на / With the support of:

Българска академия на науките / Bulgarian Academy of Sciences

**Софийски университет „Св. Климент Охридски“ /
Sofia University “St. Kliment Ohridski”**

Фонд „Научни изследвания“ / Bulgarian Science Fund

**Национална комисия за ЮНЕСКО /
National commission for UNESCO, Bulgaria**

palaeobulgarica

Фондация „Palaeobulgarica“ / Palaeobulgarica Foundation

24 ноември 2016

- 18.00 Празнична вечерня в катедралния храм „Св. Александър Невски“
- 19.00 Посещение на Музея за християнско изкуство – Крипта на катедралния храм „Св. Александър Невски“ с представяне на каталога „Икони от България IX–XIX в.“

24th of November 2016

- 6 p.m. Festive Vespers in the “St. Alexander Nevski” Cathedral
- 7 p.m. Visitation of the Museum of Christian Art – Kripta of the “St. Alexander Nevsky” Cathedral: presentation of the Catalogue “Icons from Bulgaria 9th to the 19th Centuries”

25 ноември 2016

- 9.30 Тържествена литургия в катедралния храм „Св. Александър Невски“, отслужена от Негово Светейшество Неофит, Патриарх Български
- 10.30–10.45 Поднасяне на венци и цветя пред Паметника на св. Климент Охридски

25th of November 2016

- 9.30 a.m. Solemn Liturgy in the “St. Alexander Nevski” Cathedral celebrated by His Holiness Neophyt, Patriarch of Bulgaria
- 10.30–10.45 a.m. Floral tributes at the St. Clement of Ohrid monument

25 ноември

11.00–11.45 Голям салон на БАН
Main Hall of the Bulgarian Academy of Sciences

**Откриване на Международната научна конференция
„Св. Климент Охридски в културата на Европа“**

Водещ: Светлана Куюмджиева, председател на Научния комитет на конференцията

Приветствие от Негово Светейшество Неофит, Патриарх Български и Митрополит Софийски

Приветствие от acad. Стефан Воденичаров, председател на БАН, съпредседател на Националния организационен комитет

Приветствие от проф. Анастас Герджиков, ректор на СУ „Св. Климент Охридски“, съпредседател на Националния организационен комитет

Приветствие от acad. Таки Фити, председател на МАНУ

Приветствия

**Opening the International Conference
“St. Clement of Ohrid in the Culture of Europe”**

Svetlana Kujumdzieva, Chair of the Conference Scientific Committee

Greeting of the His Holiness Neophyt, Patriarch of Bulgaria and Metropolitan of Sofia

Greeting of Stefan Vodenicharov, President of Bulgarian Academy of Sciences, co-chair of the National Organising Committee

Greeting of Anastas Gerdzhikov, Rector of St. Kliment Ohridski University of Sofia, co-chair of the National Organising Committee

Greeting of Taki Fiti, President of Macedonian Academy of Sciences and Arts (MANU)

Greetings

11.45–13.00 Голям салон на БАН
Main Hall of the Bulgarian Academy of Sciences

ПЛЕНАРНО ЗАСЕДАНИЕ / PLENARY SESSION

Председатели: Славия Бърлиева, Хайнц Миклас
Chairs: Slavia Barlieva, Heinz Miklas

Славия Бърлиева – Юбилеят като начало (въвеждащи думи) / *Slavia Barlieva* – Introductorily: The Jubilee as a Beginning

Васил Гюзелев – Охрид в българската история и в българското съзнание / *Vassil Gjuzelev* – Ohrid in the Bulgarian History and in the Bulgarian Conscience

Марчело Гардзанити – Славянската Библия и литургия по времето на Климент Охридски в западнобалканския контекст / *Marcello Garzaniti* – Slavonic Bible and Liturgy at the Time of Clement of Ohrid in the Western Balkan Context

Красимир Станчев – Творчеството на св. Климент Охридски в научните изследвания и издания през последните 30 години / *Krassimir Stantchev* – The Works of St. Clement of Ohrid in the Scientific Research and Publications of the Past 30 Years

Анна-Мария Тотоманова – Св. Климент Охридски и старобългарският книжовен език / *Anna-Maria Totomanova* – St. Clement of Ohrid and the Old Bulgarian Standart Language

13.15–13.30 Централно фоайе на БАН / Central lobby of BAS

Откриване на изложбата „Св. Климент – Просветителят“ (Кирило-Методиевски научен център при БАН със съдействието на Научния архив на БАН) / **Opening of the exhibition “St. Clement – the Enlightener”** (Cyrillo-Methodian Research Center in Collaboration with the Scientific Archive of BAS)

14.30–17.40 СУ „Св. Климент Охридски“, библиотека „Филологии“, 6-и етаж / St. Kliment Ohridski University, Central Building, Philological Reading Room, 6th floor

Председатели: Илия Илиев, Дмитри Поливяни
Chairs: Iliya Iliiev, Dmitry Polyvjanny

- 14.30–14.50 **Бойка Мирчева** – Славянските извори за Кирил и Методий и техните ученици – хронология, връзки, зависимости / **Boyka Mircheva** – Slavonic Sources about Cyril and Methodius – Chronology, Interconnections, Dependencies
- 14.50–15.10 **Илиас Евангелу** – Климент Охридски в гръцките църковни извори / **Ilias Evangelou** – Clement of Ohrid in the Greek Church Sources
- 15.10–15.30 **Христо Трендафилов** – Второто житие на Наум и морфологията на българската мистификация / **Hristo Trendafilov** – The Second Vita of Naum and the Morphology of Bulgarian Mystification
- 15.30–15.50 Дискусия/ Discussion
- 15.50–16.00 Почивка/ Break
- 16.00–16.20 **Димо Чешмеджиев** – Култът към св. Климент Охридски в средновековна България / **Dimo Cheshmedzhiev** – The Cult of St. Clement of Ohrid in Medieval Bulgaria
- 16.20–16.40 **Георги Минчев** – Светите Седмочисленици във фолклорната традиция на Охрид и Охридско / **Georgi Minczew** – The Holy Seven Saints in the Folklore Traditions of Ohrid and the Ohrid Region
- 16.40–17.00 **Мажана Кучинска** – Българо-гръцките отношения в светлината на гръцките жития на св. Климент Охридски / **Marzanna Kuczyńska** – Bulgarian-Greek Relations in the Light of the Greek Vitae of St. Clement of Ohrid
- 17.00–17.20 **Михайло Попович** – Припомняне за светостта в Македония по време на Първата световна война: светците Кирил, Методий, Климент и Наум / **Mihailo Popović** – Remembering Sanctity in Macedonia during WW I: the Saints Cyril, Methodius, Clement and Naum
- 17.20–17.40 Дискусия/ Discussion

25 ноември

14.30–18.00 СУ „Св. Климент Охридски“, зала „Америка за България“
St. Kliment Ohridski University, Central Building, “America for Bulgaria” Hall

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ В ИСТОРИЧЕСКАТА ТРАДИЦИЯ И СЪВРЕМЕНОСТТА
ST. CLEMENT OF OHRID IN THE HISTORICAL TRADITION AND MODERNITY

Председатели: Георги Н. Николов, Петер Женюх

Chairs: Georgi N. Nikolov, Peter Žejuch

14.30–14.50 **Десислава Найденова** – Траки или пазители на Кирило-Методиевото дело. Социалистическа България. Проблеми с идентичността / **Desislava Naydenova** – Thracians or Guardians of the Cyrillo-Methodian Traditions. Socialist Bulgaria. Identity Problems

14.50–15.10 **Ивета Рашева** – 1000-годишнината от Успението на св. Климент Охридски в българската менталност / **Iveta Rasheva** – The 1000th Anniversary of the Dormition of St. Clement of Ohrid in the Bulgarian Mentality

15.10–15.30 **Нели Ганчева** – Проблеми на съвременните изследвания върху живота и творчеството на Климент Охридски / **Neli Gancheva** – Problems of the Modern Research on the Life and Work of St. Clement of Ohrid

15.30–15.50 **Евелина Джевиецка** – Срещата на Климент Охридски със Симеон. Художественият прочит / **Ewelina Drzewiecka** – The Meeting of St. Clement of Ohrid with Symeon. An Artistic Interpretation

15.50–16.10 **Дискусия/ Discussion**

16.10–16.20 **Почивка/ Break**

16.20–16.40 **Constantinos Giakumis** – Balkan Elite Networks & the Veneration of the Holy Seven Saints / **Константинос Якумис** – Балканските елити и почитанието към светите Седмочисленици

16.40–17.00 **Андрей Шковиера** – Култът към свети Климент и светите Седмочисленици в Словакия / **Andrej Škoviera** – The Cult of Saint Clement and the Holy Seven Saints in Slovakia

17.00–17.20 **Иванка Гергова** – Св. Климент Охридски в съзнанието на българите през Възраждането / *Ivanka Gergova – St. Clement of Ohrid in the consciousness of Bulgarians during the Revival time*

17.20–17.40 **Нина Вутова, Цвета Евлогиева-Кацарова** – Артефакти, свързани с култа към св. Седмочисленици, съхранявани в НИМ / *Nina Vutova, Tsveta Evlogieva-Katsarova – Artifacts Associated with the Cult of the Holy Seven Saints Held in the National Museum of History in Sofia*

17.40–18.00 **Дискусия/ Discussion**

25 ноември

14.30–17.30 СУ „Св. Климент Охридски“, зала 160
St. Kliment Ohridski University, Central Building, Auditorium 160

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ И СТАРОБЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК
ST. CLEMENT OF OHRID AND THE OLD BULGARIAN LANGUAGE

Председатели: Анна-Мария Тотоманова, Александър Молдован
Chairs: Anna-Maria Totomanova, Aleksandr Moldovan

14.30–14.50 **Валерия Ефимова** – Охридска и Преславска школи: некоторые сходства и различия в эволюции лексического инвентаря / *Valeriya Efimova – The Schools of Ohrid and Preslav: Some Similarities and Differences in the Evolution of the Lexical Inventory*

14.50–15.10 **Гергана Ганева** – Старобългарският език и компютърната лингвистика / *Gergana Ganeva – The Old Bulgarian Language and Computational Linguistics*

15.10–15.30 **Андраш Золтан** – Ранний славяноболгарский вклад в венгерский язык / *András Zoltán – The Early Slavic-Bulgarian Contribution to the Hungarian Language*

15.30–15.50 **Дискусия / Discussion**

15.50–16.10 **Почивка / Break**

- 16.10–16.30 **Мария Спасова** – Граматичните архаизми като достоверен показател за първоначалния текст (Непроучен сръбски препис на Слово за Рождество на Йоан Предтеча, вероятна творба на св. Климент Охридски) / **Maria Spasova** – Grammatical Archaisms as a Reliable Indicator of the Original Text (An Unexplored Serbian Transcript of the Sermon on the Nativity of John the Baptist, a Likely Work of St. Clement of Ohrid)
- 16.30–16.50 **Catherine Mary MacRobert** – Uses of Perfective Non-Past Forms in Early Church Slavonic Homilies / **Катрин Мери Макроберт** – Употреби на перфектни неминали форми в ранните църковнославянски хомилии
- 16.50–17.10 **Лора Тасева** – Език на автора и език на жанра: статистически поглед към творби на Климент Охридски и други старобългарски писатели / **Lora Taseva** – Author's Language and Genre Language: a Statistical View on the Works of Clement of Ohrid and Other Medieval Writers
- 17.10–17.30 **Дискусия/ Discussion**

25 ноември

- 14.30–16.30 СУ „Св. Климент Охридски“, зала 160 А
St. Kliment Ohridski University, Central Building, Auditorium 160 A

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ В ЛИТЕРАТУРНАТА ТРАДИЦИЯ И СЪВРЕМЕННОСТ
ST. CLEMENT OF OHRID IN THE LITERARY TRADITION AND MODERNITY

Председатели: Роланд Марти, Вася Велинова
Chairs: Roland Marti, Vasya Velinova

- 14.30–14.50 **Анатолий Турилов** – Наследие Климента Охридского в русской литературе и рукописной традиции / **Anatoly Turilov** – The Legacy of Clement of Ohrid in Russian Literature and Manuscript Tradition
- 14.50–15.10 **Александър М. Молдован** – К текстологии сборника 16 Слов Григория Богослова: „Слово на побиение полей гра-

дом" / Aleksandr M. Moldovan – Toward the Textual Criticism of the Collection of 16 Sermons by Gregory the Theologian: "Slovo na Pobienie Polej Gradom"

15.10–15.30 **Мария Шнитер** – Още веднъж за цикъла „Молитви против треска“ в Синайския евхологий / Maria Schnitter – Once Again about the Cycle "Prayers against Fever" in Euchologium Sinaiticum

15.30–15.50 **Синтия Вакарелийска** – Отражения на итало-гръцки източници в български календари от XI–XIV в. / Cynthia Vakareliyska – Reflections of Italo-Greek Sources in Bulgarian Calendars of the 11th–14th c.

15.50–16.10 Почивка / Break

16.10–16.30 Дискусия/ Discussion

19.00 **Концертна зала „България“ / "Bulgaria" Concert Hall**
Концерт, посветен на 1100-годишнината от Успението на св. Климент Охридски / Concert dedicated to the 1100th anniversary of the Dormition of St. Clement of Ohrid

26 ноември

9.00 – 10.00 СУ „Св. Климент Охридски“, Нова конферентна зала
St. Kliment Ohridski University, New Conference Hall

ПЛЕНАРНО ЗАСЕДАНИЕ / PLENARY SESSION

Председатели: Светлина Николова, Барбара Ломаджистро

Chairs: Svetlina Nikolova, Barbara Lomagistro

9.00–9.20 **Илия Илиев** – Българският първоучител св. Климент Охридски / Iliya Iliev – The First Bulgarian Teacher St. Clement of Ohrid

9.20–9.40 **Климентина Иванова** – Риторичните творби на св. Климент Охридски и на книжовници от неговата школа в южнославянските календарни сборници / Klimentina Ivanova – The Rhetorical Works of St. Clement of Ohrid and of the Writers of his School in the South Slavic Calendar Miscellanies

9.40–10.00 **Искра Христова-Шомова** – Химнографската прослава на св. Климент Охридски от X век до днес / *Iskra Hristova-Shomova* – The Hymnographic Glorification of St. Clement of Ohrid from the 10th Century till the Present Day

10.00–11.20 СУ „Св. Климент Охридски“, Нова конферентна зала
St. Kliment Ohridski University, New Conference Hall

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ И ГЛАГОЛИЦАТА
ST. CLEMENT OF OHRID AND THE GLAGOLITIC ALPHABET

Председатели: Ива Трифонова, Валерия Ефимова
Chairs: *Iva Trifonova, Valerija Efimova*

10.00–10.20 **Хайнц Миклас** – Глаголицата по времето на Климент Охридски / *Heinz Miklas* – The Glagolitic Alphabet in the Time of St. Clement of Ohrid

10.20–10.40 **Петра Станковска** – Возможна реформа Климента Охридского и дальнейшее развитие глаголицы / *Petra Stankovska* – The Possible Reform of Clement of Ohrid and the Further Development of the Glagolitic Alphabet

10.40–11.00 **Барбара Ломаджистро** – Св. Климент Охридски и славянското писмо / *Barbara Lomagistro* – St. Clement of Ohrid and the Slavic Script

11.00–11.20 Дискусия / Discussion

11.20–11.40 Почивка / Break

11.40–13.20 СУ „Св. Климент Охридски“, Нова конферентна зала
St. Kliment Ohridski University, New Conference Hall

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ – УЧИТЕЛЯТ
ST. CLEMENT OF OHRID – THE TEACHER

Председатели: Искра Христова-Шомова, Марчело Гарзанити
Chairs: *Iskra Hristova-Shomova, Marcello Garzaniti*

11.40–12.00 **Александър Наумов** – Пастирското учение на св. Климент Охридски / *Aleksander Naumow* – The Pastoral Teaching of St. Clement of Ohrid

- 12.00–12.20 **Драгиша Бојовић** – Учители и ученици: софиолошки и евхаристиј контекст / *Dragiša Bojović* – Teachers and Students: Sophiological and Eucharistic Contexts
- 12.20–12.40 **Вася Велинова** – Няколко бележки върху поучителните слова на св. Климент Охридски и проблемът с т.нар. моравски период в творчеството му / *Vasya Velinova* – Several Comments on the Edificatory Homilies of St. Clement of Ohrid
- 12.40–13.00 **Ратомир Грозданоски** – Библиското богословие на свети Климент Охридски / *Ratomir Grozdanoski* – The Biblical Theology of St. Clement of Ohrid
- 13.00–13.20 Дискусия / Discussion
- 13.20–14.30 Обедна почивка / Lunch break

14.30–17.20 СУ „Св. Климент Охридски“, Нова конферентна зала
St. Kliment Ohridski University, New Conference Hall

ТВОРЧЕСТВОТО НА СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ В КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ АСПЕКТ
THE WORKS OF ST. CLEMENT OF OHRID FROM A CULTURAL-HISTORICAL PERSPECTIVE

Председатели: Александър Наумов, Елка Мирчева
Chairs: Aleksander Naumow, Elka Mircheva

- 14.30–14.50 **Кристиано Диди, Марио Капалдо** – К стилистическому анализу климентовской гомилетики / *Cristiano Diddi, Mario Capaldo* – On the Stylistic Analysis of Clement's Homiletics
- 14.50–15.10 **Мая Иванова** – Климентовото слово за архангелите Михаил и Гавриил и култът към безплътните сили в България / *Maya Ivanova* – Clement's Homily about the Archangels Michael and Gabriel and the Cult of Bodiless Powers in Bulgaria
- 15.10–15.30 **Диана Атанасова** – Разказът като реторически похват (Словата за св. Никола, приписвани на Климент Охридски) / *Diana Atanasova* – Narration as a Rhetorical Device (The Homilies about St. Nicholas, Attributed to Clement of Ohrid)
- 15.30–15.50 Дискусия / Discussion
- 15.50–16.00 Почивка / Break
- 16.00–16.20 **Илиана Чекова** – Похвалите на св. Климент Охридски и похвалите на първите староруски князе-светци в летопи-

са „Повест за изминалите години“ / *Iliana Chekova* – The Panegyrics of St. Clement of Ohrid and the Praises of the First Old Russian Princes in the Chronicle “Tale of the Bygone Years”

16.20–16.40 **Светлана Вашичкова** – Феномен святости и его отражение в рукописных источниках XVII–XVIII вв. из Марамороша / *Svetlana Vašičková* – The Phenomenon of Sanctity and its Reflection in the Manuscript Sources of the 17th–18th Centuries from Maramorosh

16.40–17.00 **Ирина Грицевская, Татьяна Черторицкая, Лариса Тоцилина** – Старообрядческая редакция сборника „Златоуст“. Мисцелланологический анализ рукописного памятника XVII века из Нижегородской области / *Irina Gritsevskaja, Tatjana Chertoritckaja, Larissa Tochilina* – The Old Believer Redaction of the “Zlatoust” Collection. A Miscellanological Analysis of a Handwritten 17th-Century Monument from the Nizhny Novgorod Region

17.00–17.20 Дискусия / Discussion

26 ноември

10.00–17.10 СУ „Св. Климент Охридски“, зала 1
St. Kliment Ohridski University, Hall 1

ИСТОРИЯ И АРХЕОЛОГИЯ
HISTORY AND ARCHAEOLOGY

Председатели: Васил Гюзелев, Константинос Якумис

Chairs: Vassil Gjuzelev, Konstantinos Giakoumis

10.00–10.20 **Георги Н. Николов** – Св. Климент Охридски и княз Борис I / *Georgi N. Nikolov* – St. Clement of Ohrid and Prince Boris I

10.20–10.40 **Angeliki Delikari** – St. Clement, the Disciple of Cyril and Methodius, and the Spread of the Cyrillo-Methodian Legacy from Great Moravia to Ohrid / **Ангелики Деликари** – Св. Климент, ученикът на Кирил и Методий, и разпространението на Кирило-Методиевото наследство от Велика Моравия към Охрид

10.40–11.00 **Лиляна Симеонова** – Климент Охридски, патриарх Фотий и славянското богослужение / *Liliana Simeonova* – Clement of Ohrid, Patriarch Photius and the Slavonic Liturgy

11.00–11.20 Дискусия / Discussion

11.20–11.40 Почивка / Break

11.40–12.00 **Казимир Попконстантинов** – Св. Климент Охридски и княз-Борисовият манастир „Св. Богородица“ / *Kazimir Popkonstantinov* – St. Clement of Ohrid and Prince Boris' St. Theotokos Monastery

12.00–12.20 **Toni Filiposky** – The Titles of St. Clement of Ohrid / **Тони Филипоски** – Титлите на св. Климент Охридски

12.20–12.40 **Кирил Павлиянов** – Атон по времето на св. Климент Охридски / *Kiril Pavliyanov* – Mount Athos in the Times of St. Clement of Ohrid

12.40–13.00 **Павел Георгиев** – Учителят Климент: от Плиска в Кутмичевица. По следите на българската културна политика през втората половина на IX в. / *Pavel Georgiev* – Clement the Teacher: from Pliska to Kutmichevitsa. On the Trail of Bulgarian Cultural Politics in the Second Half of the 9th c.

13.00–13.20 Дискусия / Discussion

13.20–14.30 Обедна почивка / Lunch break

14.30–17.10 СУ „Св. Климент Охридски“, зала 1
St. Kliment Ohridski University, Hall 1

Председатели: Лиляна Симеонова, Ангелики Деликари

Chairs: Liliana Simeonova, Angeliki Delikari

14.30–14.50 **Камен Станев** – Бележки върху етническата ситуация в Деволски комитат през Ранното средновековие / *Kamen Stanev* – Notes on the Ethnic Situation in the Komitat of Devol in the Early Middle Ages

14.50–15.10 **Трендафил Кръстанов** – Отново за диоцеза и юрисдикцията на епископите на св. Климент – Тивериуполска (893) и Величка (906 – 25.7.916) / *Trendafil Krastanov* – Once Again

about the Diocese and the Jurisdiction of the Bishoprics of St. Clement – Tiberiopolis (893) and Velika (906 – 25.7.916)

15.10–15.30 **Цветана Чолова** – Св. Климент Охридски, основател на образователната система в средновековна България / **Tsvetana Cholova** – St. Clement of Ohrid, Founder of the Educational System in Medieval Bulgaria

15.30–15.50 Дискусия / Discussion

15.50–16.10 Почивка / Break

16.10–16.30 **Dmitry Polyujanny** – Cyrillo-Methodian Slavdom and the Problem of the First Slavonic Bishops in Christian Bulgaria / **Дмитри Поливяни** – Кирило-Методиевото славянство и проблемът за първите славянски епископи в християнска България

16.30–16.50 **Григори Симеонов** – Към историята на медицината в Северна Македония през X–XIII в. / **Grigori Simeonov** – On the History of Medieval Medicine in Northern Macedonia During the 10th–13th c.

16.50–17.10 Дискусия / Discussion

26 ноември

10.20–15.30 СУ „Св. Климент Охридски“, зала „Америка за България“
St. Kliment Ohridski University, “America for Bulgaria” Hall

РЪКОПИСНАТА ТРАДИЦИЯ НА ТВОРБИТЕ НА СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ
THE MANUSCRIPT TRADITION OF THE WORKS OF ST. CLEMENT OF OHRID

Председатели: Анатолий Турилов, Марияна Цибранска
Chairs: Anatoly Turilov, Mariyana Tsibranska

10.20–10.40 **Giorgio Ziffer** – The *Pohvala Kirillu* between Textual Criticism and Text Linguistics / **Джорджо Дзифер** – Похвалата на Кирил между текстуалния критицизъм и текстлингвистиката

- 10.40–11.00 **Елка Мирчева** – Словата на св. Климент Охридски в Тържественник РНБ F.I.46 от XII в. / *Elka Mircheva* – The Homilies of St. Clement of Ohrid in the 12th c. Torzhestvennik RNL F.I.46
- 11.00–11.20 **Светлина Николова** – Нови данни за Климентовия цикъл от слова за Великия пост / *Svetlina Nikolova* – New Data on the Clement's Cycle of Homilies for Lent
- 11.20–11.40 **Явор Милтенов** – Има ли поучения от Климент Охридски в *Златоструя*? / *Yavor Miltenov* – Are there any Homilies by St. Clement of Ohrid in *the Zlatostruy*?

11.40–12.00 Дискусия / Discussion

12.00–14.30 Обедна почивка / Lunch break

Председатели: Иванка Гергова, Ян Страдомски

Chairs: Ivanka Gergova, Jan Stradomski

- 14.30–14.50 **Цветомира Данова** – Словото за Успение Богородично от Климент Охридски в светлината на византийската традиция / *Tsvetomira Danova* – The Sermon about the Assumption of Theotokos by Clement of Ohrid in the Light of the Byzantine Tradition
- 14.50–15.10 **Татяна Мострова** – Към рецепцията на Климентовите слова във Великото Литовско княжество (XV–XVI в.) / *Tatyana Mostrova* – On the Reception of Clement's Homilies in the Grand Duchy of Lithuania (15th–16th c.)
- 15.10–15.30 **Ян Страдомски** – За особеностите на творбите на Климент Охридски в преписи от кирилските ръкописи в Полша / *Jan Stradomski* – About the Peculiarities of the Works of St. Clement of Ohrid in Transcripts from Cyrillic Manuscripts in Poland
- 15.30–15.50 **Марияна Цибранска** – Похвалното слово за Михаил и Гавриил от Климент Охридски в състава на Кокалянския сборник от началото на XVII в. / *Mariyana Tsibranska* – The Panegyric for Michael and Gabriel by Clement of Ohrid within the Structure of the Kokalyane Miscellany from the Beginning of the 17th c.

15.50–16.30 Дискусия / Discussion

10.00–14.00 СУ „Св. Климент Охридски“, зала 2
St. Kliment Ohridski University, Hall 2

ХИМНОГРАФСКОТО ТВОРЧЕСТВО НА СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ
THE HYMNOGRAPHIC LEGACY OF ST. CLEMENT OF OHRID

Председатели: Светлана Куюмджиева, Сергејус Темчинас
Chairs: Svetlana Kujumdzieva, Sergejus Temčinas

10.00–10.20 **Tatiana Borisova** – On the History of the Early Slavonic Acrostic Translations of the Byzantine Hymnography: the Alphabetic Stichera from the Service of the Great Canon of Repentance / **Татяна Борисова** – За историята на ранните славянски акростихови преводи на византийски химнографски произведения: азбучната стихира от службата на Великия покаянен канон

10.20–10.40 **Ралица Русева** – Какъв текст държи св. Климент? Изображенията на св. Климент с разтворен свитък / **Ralitsa Ruseva** – What Text does St. Clement Hold? The Images of St. Clement with an Unfurled Scroll

10.40–11.00 **Мария Йовчева** – Ритмо-мелодическите модели в октоиховите канони на св. Климент Охридски / **Mariya Yovcheva** – Rhythmic-Melodical Models in the Octoechos Canons by St. Clement of Ohrid

11.00–11.20 **Дискусия / Discussion**

11.20–12.20 **Почивка / Break**

Председатели: Мария Йовчева, Петра Станковска
Chairs: Mariya Yovcheva, Petra Stankovska

12.20–12.40 **Регина Койчева** – Асиметрия в името на симетрията: композицията на старобългарския акростихов канон за Богоявление / **Regina Koucheva** – Asymmetry for the Sake of Symmetry: the Composition of the Old Bulgarian Acrostic Canon for the Epiphany

12.40–13.00 **Венета Савова** Славянската преводна служба за св. Климент Охридски: съставителски подходи / **Veneta Savova** – The Slavic Translation of the Service for St. Clement of Ohrid: Compiler's Approaches

13.00–13.20 **Сергеюс Темчинас** – Константин Преславский как вероятный автор древнеболгарской Службы Клименту Охридскому / **Sergejus Temčinas** – Constantine of Preslav as the Likely Author of the Old Bulgarian Service for Clement of Ohrid

13.20–13.40 **Красимир Поповски (о. Козма)** – Зограф и богослужебната прослава на св. Климент Охридски / **Krassimir Popovski (f. Cosmas)** – Zographou Monastery and the Liturgical Glorification of St. Clement of Ohrid

13.40–14.00 Дискусия / Discussion

18.00–18.45 **Университетски театър „Алма Алтер“ – Св. Климент Охридски, „Слово за празниците“** / University Theatre “Alma Alter” – St. Clement of Ohrid, “A Sermon fo the Holidays”

20.00 **Коктейл за участниците в конференцията в ресторанта на СУ „Св. Климент Охридски“** / A Cocktail for the Conference Participants at the Restaurant of St. Kliment Ohridski University

27 ноември

9.30–11.30 СУ „Св. Климент Охридски“, Нова конферентна зала
St. Kliment Ohridski University of Sofia, New Conference Hall

ПЛЕНАРНО ЗАСЕДАНИЕ
PLENARY SESSION

Председател: Климентина Иванова, Ана Стойкова
Chair: Klimentina Ivanova, Ana Stoykova

9.30–10.00 **Роланд Марти** – Кирило-Методиевото и Климентовото / **Roland Marti** – Cyrillo-Methodian and Clement's

10.00–10.30 **Петер Женюх** – Византийско-славянская культура и религиозность в Словакии – традиция или импорт? / **Peter Žeňuch** – The Byzantine-Slavic Culture and Religiosity in Slovakia – Tradition or Import?

10.30–11.00 **Светлана Куюмджиева** – Химнографското творчество на св. Климент Охридски в контекста на ранните ръкописи на гръцки език до XIII в. / *Svetlana Kujumdzieva – The Hymnographic Legacy of St. Clement of Ohrid in the Context of the Early Manuscripts in Greek up until the 13th c.*

11.00–11.30 Закриване на конференцията / *Closing of the Conference*

Изложби / Exhibitions:

Централно фоайе на СУ – Изложба „Св. Климент Охридски – ученик и учител“, подготвена от Центъра за славяно-византийски проучвания „Иван Дуйчев“ / *Central Lobby of Sofia University – Exhibition „St. Clement of Ohrid – Student and Teacher“, Prepared by the Centre for Slavic-Byzantine Studies „Ivan Dujčev“*

Фоайе на Университетска библиотека – Изложба „Българска прослава на св. Климент Охридски 1916–2016 г.“ / *Lobby of the University Library – Exhibition “Bulgarian Glorification of St. Clement of Ohrid 1916–2016”*

Изложба с ликове на св. Климент Охридски, съхранявани в СУ / *Exhibition of Depictions of St. Clement of Ohrid, Owned by Sofia University*

Изложба „150 години от рождението на проф. Васил Златарски“, бележит български историк, ректор на СУ и председател на БАН / *Exhibition “150 Years Since the Birth of Prof. Vasil Zlatarski, a Distinguished Bulgarian Historian, Rector of the University of Sofia and Chairman of the Bulgarian Academy of Sciences”*

Зали / Halls:

- Зала № 1 – СУ, Ректорат, Южно крило, етаж 1-ви / Hall 1 – SU, Rectorate, South wing, 1st floor.
- Зала № 2 – СУ, Ректорат, Централно крило, етаж 1-ви / Hall 2 – SU, Rectorate, North wing, 1st floor.
- Зала „Америка за България“ – СУ, Ректорат, Северно крило, етаж 1-ви / “America for Bulgaria” Hall – SU, Rectorate, North wing, 1st floor.
- Зала 160 – СУ, Ректорат, Централно крило, етаж 4-ти / Auditorium 160 – SU, Rectorate, Central building, 4th floor.
- Зала 160 А – СУ, Ректорат, Централно крило, етаж 4-ти / Auditorium 160 А – SU, Rectorate, Central building, 4th floor.
- Нова конферентна зала – СУ, Ректорат, Северно крило, етаж 2-ри / New Conference Hall – SU, Rectorate, North wing, 2nd floor.
- Библиотека „Филологии“ – СУ, Ректорат, Централно крило, етаж 6-ти / Philological Reading Room – SU, Rectorate, Central building, 6th floor.

БЕЛЕЖКИ / NOTES

БЕЛЕЖКИ / NOTES

БЕЛЕЖКИ / NOTES

БЕЛЕЖКИ / NOTES

КЛИМЕНТА
ПАСТИРА
БЪЛГАРСКИ
ПОЧИТАМ...

*По Стишан пролог,
Ръкопис № 47
от манастира Зограф,
началото на XVI в.*

КЛИМЕНТА
ПАСТИРА
БЪЛГАРСКИ
ПОЧИТАМ...

По *Стишен пролог*,
Ръкопис № 47
от манастира *Зограф*,
началото на XVI в.

